

ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ИЗБОР ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА ЗА УЖУ НАУЧНУ ОБЛАСТ ОПШТА КЊИЖЕВНОСТ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА ОПШТЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Веће Филолошког факултета у Београду изабрало нас је у Комисију за избор у звање и на радно место ванредног професора за предмет Историја опште књижевности, ужа научна област Општа књижевност. На конкурс објављен у публикацији *Послови* бр. 524 од 3.7.2013. године, јавио се један кандидат, др Зорица Бечановић Николић, која је и до сада предавала поменути предмет. Већу подносимо следећи извештај:

Биографски подаци:

Подаци о досадашњем образовању

Др Бечановић Николић рођена је 12. јуна 1963. године у Крушевцу. Основну школу завршила је у Београду (1978), а гимназију је похађала у Београду (Осма београдска гимназија, данас Трећа) и у америчком граду Каламазу у држави Мичиген, као учесница у међународној размени средњошколаца. Матурирала је 1982. На Филолошком факултету Универзитета у Београду завршила је студије Енглеског језика и књижевности и студије Опште књижевности и теорије књижевности (тадашњи двопредметни програм). На Групи за енглески језик и књижевност дипломски испит положила је 1986, а на Групи за општу књижевност и теорију књижевности 1988. године. Основне студије завршила је с просечном оценом 8,60, на дипломском испиту 8,50. На истом факултету 1998. године одбранила је магистарски рад под насловом *Херменеутичка теорија приповедања Пола Рикера*, пред комисијом коју су чинили проф. др Драган Стојановић, ментор, проф. др Леон Којен и проф. др Љубиша Јеремић. Докторску дисертацију под насловом *Сукоб интерпретација у рецепцији Шекспирових историјских драма у двадесетом веку* одбранила је такође на Филолошком факултету у Београду 2005. године пред комисијом коју су чинили проф. др Драган Стојановић, ментор, проф. др Новица Милић и проф. др Зоран Пауновић.

Упоредо с радом на београдском докторату, у периоду од 1999. до 2001. године похађала је као стипендиста Шпанске агенције за међународну сарадњу (*Agencia Española de Cooperación*

Internacional) на Универзитету Помпеу Фабра у Барселони докторске студије, са успехом положила све испите предвиђене програмом *Finals de Segle: Estudis Comparats d' Art, Literatura i Pensament* (на енглеском, шпанском и каталонском) и обавила компаратистичко истраживање у вези са историјским драмама Вилијама Шекспира и шпанског ренесансног драмског писца Лопеа де Веге. Постдокторско истраживање у оквиру теме *Шекспир наш саговорник: дијалози са Шекспиром на Балкану (Shakespeare Our Collocutor: Dialogues with Shakespeare in the Balkans)* обавила је у својству гостујућег истраживача Британске академије (*British Academy Visiting Research Fellow*) на Универзитетском колеџу у Лондону (*UCL*) 2009. године.

Професионална каријера

Зорица Бечановић Николић је одмах по дипломирању, 1988. и 1989. године, радила као професор енглеског језика у Школи за стране језике Коларчевог народног универзитета, а од 1989. до 1992. као стални хонорарни сарадник у Редакцији за културу Телевизије Београд (данашњи РТС), у својству сценаристе, новинара и водитеља програма. Приређивала је и водила месечни магазин из културе *Култ*, а у сарадњи са још шест европских телевизијских редакција из културе и међународни културни магазин *Алиса*. Као аутор и преводилац сарађивала је са Редакцијом Трећег програма и Редакцијом драмског програма Радио Београда.

Од 1992. до 1994. радила је као самостални саветник за медије и културу у Савезном министарству за просвету и културу СРЈ. Упоредо с наведеним пословима објављивала је књижевне критике, приказе и преводе у књижевној периодици (*Летопис Матице српске*, *Трећи програм Радио Београда*, *Књижевна критика*, *Поља*, *Повеља*, *Pro femina*).

На Катедру за општу књижевност и теорију књижевности примљена је 1996. године у звању асистента приправника. У звање асистента први пут изабрана је 1999, а други пут 2003. У звање доцента први пут изабрана је 2005, а други пут 2011.

Као асистент била је ангажована по такозваном старом програму на предметима *Општа књижевност и теорија књижевности II* (за групу 08), *Општа књижевност* (за групе 01 и 05) и *Увод у теорију књижевности* (за све групе Филолошког факултета).

По увођењу реформисаног и акредитованог програма у звању доцента држи наставу на следећим предметима: обавезни предмет *Општа књижевност II* (за групу 06), изборне предмете *Шекспир и*

ренесансна драма у Европи I: историјске драме и комедије, Шекспир и ренесансна драма у Европи II: трагедије и трагикомедије, Метафизика љубави: лирска поезија и филозофија љубави у средњем веку и ренесанси (сва три предмета за групе 08, 06 и све групе Филолошког факултета), *Постмодерни Шекспир(и)* (за студенте мастер студија програма *Језик, књижевност, култура*).

Била је ментор за израду мастер радова *Нови историзам и Гринблатова тумачења Краља Лира* Зоране Богуновић (2008), *Разумевање елизабетинске трагедије у контексту културног материјализма* Ане Ђорић (2009), *Иронија, сатира, пародија и карневализација у Шекспировој драми „Хенри IV. Први и Други део“* Зорице Николић (2009), *Замена родног идентитета и мотив прерушавања у Шекспировим комедијама* Снежане Удицки (2009), *Лик Ричарда III у светлу Батајеве теорије престапа* Марјана Маринковића (2009), *Феминистичка тумачења Шекспировог „Краља Лира“* Милице Калабе (2009), *У међупростору опозиција. Концепција флуидног сопства у „Таласима“* *Вирџиније Вулф* Ане Аврамов (2013). Била је члан комисије за преглед и оцену мастер рада Вање Радаковић *Феноменологија или деконструкција: траг женовске школе у теоријама Дериде, Милера и де Мана* (2010), те магистарског рада Вање Савић *Фикционално и историјско у жанру аутобиографије*, ментор Адријана Марчетић (2011). Тренутно с докторанткињама Снежаном Калинић и Зорицом Јелић припрема пријаве за израду њихових докторских дисертација и са петоро актуелних студената мастер студија ради као ментор за њихове мастер радове.

Била је члан комисије за оцену подобности теме и члан је комисије за преглед и оцену докторске дисертације мр Милене Костић под насловом *Сукоб политичког и личног у Шекспировим историјским драмама* на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду (ментор проф. др Владислава Гордић Петковић). Била је члан комисије за преглед и оцену докторске дисертације др Драгане Н. Столић *Драмске обраде мита о Филоктету у западноевропској и српској књижевности* (ментор проф. др Јован Попов) и члан је комисије за преглед и оцену докторске дисертације мр Наташе Шофранац *Мотив лудила код јунака четири велике трагедије Вилијама Шекспира: Хамлет, Магбет, Отело и Краљ Лир* (ментор проф. др Зоран Пауновић).

Од 2006. године укључена је у рад научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство просвете и науке Републике Србије: 1) *Теоријско-историјски преглед кимпаратистичке терминологије код Срба* (бр. 148006), од 2006. до 2010. и 2) *Књиженство : теорија и историја женске књижевности на*

српском језику до 1915. године (бр.178029), од 2011 до 2014. Чланица је и међународног научног пројекта *La construcción estética de Europa: la idea europea en los escritores y artistas desde la Edad Media al siglo XX*, који финансира Министарство науке Шпаније (MICINN Ministerio de ciencia e innovación de España, FFI2010-16796).

Резултате својих истраживања излагала је на више међународних научних скупова, а предавања по позиву држала је на Универзитету у Регенсбургу 18. јануара 2007, „On the Margins of Europe: Perceptions of the West in Serbian Contemporary Literature”; у Барселони и Мадриду, 17. и 18. фебруара 2009: Caixa Forum Barcelona, Caixa Forum Madrid: „La imagen de Europa desde sus margenes orientales: Andrić, Crnjanski y literatura contemporanea en Serbia“; у оквиру циклуса *Europa eslava y su literatura*; на Универзитетском колеџу у Лондону (University College London, The English Department) 2. децембра 2009, „Shakespeare Our Collocutor: Dialogues with Shakespeare in the Balkans“.

Заменица је главне и одговорне уреднице и чланица редакције часописа за студије књижевности рода и културе *Књиженство* <http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php>; члан је британског професионалног удружења проучавалаца Шекспира *British Shakespeare Association*; члан америчког професионалног удружења професора и истраживача модерних језика и књижевности *Modern Language Association*; члан програмског савета Катедре за књижевност Коларчеве задужбине.

Организовала је гостовање професора Стивена Гринблата, са Универзитета Харвард, по многим најзначајнијег шекспиролога данашњице (Народна библиотека Србије, 29.11.2011. – предавање Шекспирова аутономија (*Shakespeare's Autonomy*), Дом омладине Београда: представа *Шекспир: изгубљено/нађено*). Водила је програм београдског гостовања Стенлија Велса, приређивача Оксфордског издања Шекспирових сабраних дела 5. и 6. маја 2012. године (Југословенско драмско позориште, Издавачка кућа Клио, Народно позориште).

Говори, пише, излаже и објављује научне радове на српском, енглеском, француском и шпанском.

БИБЛИОГРАФИЈА НАУЧНИХ РАДОВА

Научне монографије после другог избора у звање доцента:

- Бечановић-Николић, Зорица, *У трагању за Шекспиром*, рецензенти: проф. др Драган Стојановић, проф. др Зоран Милутиновић, Досије, Београд, 2013. ISBN: 978-86-6047-110-1; COBISS.SR.ID:198223628 Кључне речи: Шекспир, светска књижевност, контроверза о Шекспировом ауторству, историјске драме, сонети, комедије, трагедије, трагикомедије.
- *Прегледни речник компаратистичке терминологије у књижевности и култури*, уредници Бојана Стојановић Пантовић, Миодраг Радовић и Владимир Гвозден; аутори: Зорица Бечановић Николић, Соња Веселиновић, Владимир Гвозден, Биљана Дојчиновић Нешић, Јасмина Јокић, Богдан Косановић, Софија Кошничар, Љиљана Матић, Јован Попов, Миодраг Радовић, Горана Раичевић, Бојана Стојановић Пантовић, Никола Страјнић, Корнелија Фараго, Михал Харпањ, Нови Сад, Академска књига, 2011. УДК 82(038) 81'373.61. ISBN 978-86-86611-85-7. ISBN: 978-86-86611-85-7; COBISS. SR.ID 266596871 Одреднице: биполарна типологија, генеричност, генетичке везе, генетско-контактна компаратистика, дух народа, дух времена, интерпретација/херменеутика, историја идеја, карневализација, књижевност и филозофија, теоријски аспекти компаратистике, упоредна историја књижевности, хипертекст, хипотекст.

Научне монографије после првог избора у звање доцента:

- Bečanović-Nikolić, Zorica, *Šekspir iza ogledala: Sukob interpretacija u recepciji Šekspirovih istorijskih drama u dvadesetom veku*, Geopoetika, Beograd 2007. Monografska studija, 503 str. Recenzenti: prof. dr Dragan Stojanović, prof. dr Zoran Paunović. ISBN 978-86-7666-135-0, COBISS. SR-ID 144007436 Кључне речи: Šekspir, sukob interpretacija, recepcija, istorijska drama, tumačenje, hermeneutika, modernistička paradigma, postmodernistička paradigma.

Научне монографије пре првог избора у звање доцента:

- Bečanović-Nikolić, Zorica, *Hermeneutika i poetika. Teorija pripovedanja Pola Rikera*. Geopoetika, Beograd 1998. Monografska studija, 234 str. ISBN 86-83053-22-9, 801.73; 82.01.

Кључне речи: hermeneutika, naratologija, narativnost, istorija, istoriografija, fikcija, prefiguracija, konfiguracija, refiguracija.

**Радови објављени у часописима међународног значаја
верификованог посебном одлуком**

- Бечановић-Николић, Зорица, „Сукоб интерпретација у рецепцији Шекспирових историјских драма у двадесетом веку“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига LIV, свеска 1, Матица српска, Нови Сад, 2006, стр. 167-182. UDC 821.111.09 Shakespeare W. ISSN 0543-1220 COBISS.SR-ID 513390997 Кључне речи: Шекспир, историјски комад, историја, историографија, рецепција, херменеутика, модернистичке интерпретације, постмодернистичке интерпретације, конфликт интерпретација.
- Бечановић-Николић, Зорица, „Бахтин и тумачења Шекспирових историјских драма: карневал и хетероглосија“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига LV, свеска 2, Матица српска, Нови Сад, 2007, стр. 265-287. ISSN: 0543-1220; COBISS.SR.ID: 227933703 Кључне речи: Бахтин, Шекспир, историјска драма, карневализација, гротескни реализам, хетероглосија, полифонија.
- Бечановић-Николић, Зорица, „Пред изазовима компаратистике“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига LV, свеска 2, Матица српска, Нови Сад, 2007, стр. 451-457. Приказ књиге *Читања неизвесности: огледи из компаратистике* Јована Попова (Нови Сад: Светови 2006). Кључне речи: феноменологија рецепције, читалачка пракса, поетика, теорија, општа књижевност, компаратистика, Јован Попов.
- Бечановић-Николић, Зорица, „Уживање у тексту“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига LVI/2, Матица српска, Нови Сад, 2008, UDC 821.163.41.09 Gordić-Petković V, стр. 471-474. ISSN 0543-1220 COBISS.SR-ID 9627138 Приказ књиге *На женском континенту* Владиславе Гордић Петковић (Нови Сад: Дневник 2007). Кључне речи: хетеротопија, полицентричност, стратегије приповедања, стратегије интерпретације, Шекспир, хипертекст, популарна култура, хетеротопија, Владислава Гордић-Петковић.

Радови објављени у часописима међународног значаја:

- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Encounters in the Dark“, Book Review of Biljana Dojčinović, *Susreti u tami. Uvod u čitanje Virdžinije Vulf*, Belgrade: Službeni glasnik, , 2011, *Aspasia*, Volume 6, 2012, doi:10.3167/asp.2012.060110, str. 190-192.

Радови у часописима водећег националног значаја

- Бечановић-Николић, Зорица, „Деконструкција и читања Шекспирових историјских драма“ *Филолошки преглед*, књига XXXIII, свеска 1, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, 2006, стр. 29-50. UDK 821.111-24.09 Shakespeare, W.=163.41 ISSN: 0015-1807 COBISS.SR-ID: 28393991 Кључне речи: Шекспир, историјске драме, деконструкција, постмодернистичка парадигма, интерпретација
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Kulturni materijalizam i čitanja Šekspirovih istorijskih drama (prvi deo)“, *Pro Femina*, godina X, broj 40/41, Beograd, 2006, str. 302-318. ISSN 0354-5954-UDK 82+396 COBISS.SR-ID 208987655 Кључне речи: Шекспир, Шекспир(i), kulturni materijalizam, dekonstrukcija, psihoanaliza, marksizam, feministička teorija
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Istorija i ideologija – čitanja istorijskih drama (drugi deo)“, *Pro Femina*, 43/45, leto/jesen/zima 2006, Beograd, str. 240-255. ISSN 0354-5954 – UDK 82+396. Кључне речи: istorija, ideologija, dramski tekst, društvene institucije, pozorište
- Бечановић-Николић, Зорица, „О лудилу, љубави и уметности“, *Летопис Матице српске*, година 182, књига 477, свеска 6, Матица српска, Нови Сад, 2006, стр. 1139-1146. UDK 821.163.41-31.09 Stojanović D., 821.163.41-95 ISSN 0025-5939 COBISS.SR-ID 214529543 Кључне речи: *Двојеж*, *Океан*, уметничко стварање, симболичка структурисаност, неисказивост, симболичко посредовање, интертекстуалност
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Razgovor na trećem mestu“, *Teatron*, godina XXXI, broj 136-137, Muzej pozorišne umetnosti Srbije, Beograd, 2006, str. 87- 90. YU ISBN 0351-7500 COBISS.SR-UD:

28940551 Ključne reči: komparativno proučavanje književnosti, teorija drame, postkolonijalna teorija, postkolonijalna komparatistika

- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Feministička kritika i Šekspirove istorijske drame: stvar razlike“, *Genero*, časopis za feminističku teoriju, 8/9, 2006, Centar za ženske studije, Beograd, str. 119-135. UDK: 821.111 SHAK, ISSN 1451-2203 UDK 141.72 (7) Vol. IV COBISS.SR-ID: 106805004 Ključne reči: Šekspirove istorijske drame, feministička recepcija, subverzivni potencijal, destabilizacija polnih uloga, feminino/maskulino, strano/domaće
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Political Aspects of Shakespeare's History Plays: Modernist and Postmodernist Readings in a 'Conflict of Interpretations'“, *Belgrade English Language and Literature Studies*, Volume II, 2010, str. 307-318. UDC 821.111.09-24 Šekspir V. ISSN 1821-3138, COBISS.SR-ID 170838540; Key Words: Shakespeare, history plays, modernist approaches, postmodernist approaches, conflict of interpretations, presentism
- Бечановић-Николић, Зорица, „Парадокси хибридности, балканизма (оријентализма) и субалтерности у роману Нове Јелене Димитријевић“ Већановић-Николић, Зориса, *Књиженство*, број 1, година 1, <http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php?category=6> Кључне речи: Јелена Димитријевић, хибридност, оријентализам, балканизам, субалтерност

Радови објављени у зборницима са међународних научних скупова

- Бечановић-Николић, Зорица, „Сукоб интерпретација: однос модернистичких и постмодернистичких приступа Шекспиру“, *Проучавање опште књижевности данас*, уреднице Адријана Марчетић и Тања Поповић, Чигоја штампа, Београд, 2005, стр. 443-453. ISBN 86-80267-89-9 COBISS.SR ID 128388108 Кључне речи: сукоб интерпретација, Шекспир, Пол Рикер, (*Paul Ricoeur*) књижевни текст, историографија, политика, свет, субјективност, улога аутора, улога читаоца, тумачење

- Бечановић-Николић, Зорица, „Хронографија и картографија: време у романима Драгана Великића“, *Научни састанак слависта у Вукове дане: књижевност и стварност*, 36/2, МСЦ, Филолошки факултет, Београд, 2007, стр. 51-532. MSC, ISSN 0351-9066, ISBN 86-86419-16-X, COBISS.SR-ID 132726540 Кључне речи: време, нарација, хронографија, укрштена референција, фикционализовање историје, историзовање фикције, конфигурација, рефигурације, наративни идентитет
- Бечановић-Николић, „На граници нестварног: стварност у романима Драгана Стојановића“, *Међународни научни састанак слависта у Вукове дане 37/2*, Београд, 2008, стр. 539-547. ISBN 978-86-86419-17-8 COBISS.SR – ID 133418508 Кључне речи: стварност, гротеска, маргина/маргиналност, ерос, епифанија, екстаза/екстатично, субверзија
- Bečanović-Nikolić, Zorica „References Across Cultures in the English Renaissance: Worlds on an Island in Shakespeare’s *The Tempest*”, *ELLSSAC Proceedings, vol. II*, Belgrade: Faculty of Philology, 2008, str. 377-384. ISBN: 978-86-86419-46-0 Key words: *The Tempest*, intertextual references, liminal encounters, ontological limit, Europe and the New World, postcolonial perspective
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Antiquity and Christianity in the Elizabethan Drama: Rerepresentations of Death“, *Antika in kršćanstvo: spor ili sprava?, Antiquity and Christianity: Conflict or Conciliation?*, Zbornik mednarodnega simpozija 9. in 10. maja 2007 v Ljubljani, *Acta comparativistica Slovenica 2*, Ljubljana 2008, str. 181-191. ISBN 978-961-237-233-0 (Filozofska fakulteta) Key words: Elizabethan drama, Thomas Kyd, Christopher Marlowe, William Shakespeare, Antiquity, Christianity
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Language, Political and National Identity in Shakespeare’s Political Plays: Myth and Demystification“ u *Language, Literature, Culture, Identity*, Proceedings, International Conference, 200th Anniversary of the University of Belgrade, Faculty of Philology, University of Belgrade, Belgrade, 2009. ISBN 978-86-86419-77-4, str. 239-252. UDK: 821.091(082), 81(082), 316.75(082) COBISS.SR-ID: 170850060 Key words: Shakespeare, history plays, language, interpretation, politics, national identity, myth, demystification

Поглавља у књигама и радови у тематским зборницима међународног значаја

- Bečanović-Nikolić, Zorica „Shakespeare’s Sonnets in Serbia“, *William Shakespeare’s Sonnets, For the First Time Globally Reprinted, A Quatercentenary Anthology 1609-2009*, Edited by Manfred Pfister and Jürgen Gutsch, Dozwil TG Switzerland, Edition Signathur, 2009, str. 587-596. ISBN 978-3-908141-54-9
Кључне речи: Shakespeare, Sonnets, Serbia, Branko Radičević, Laza Kostić, Miloš Crnjanski, Svetislav Stefanović, Sima Pandurović, Stevan Raičković, anthology
- Bečanović-Nikolić, Zorica, „Les paradoxes de la marginalité : Belgrade et l’Occident dans les romans de Dragan Stojanović“, *Mémoire perdue, mémoire volée : Investigations littéraires en Europe Centrale et Orientale*, sous la direction de Brigitte Gautier, L’Harmattan, Paris, 2005, str. 71-79, ISBN: 2-7475-9394-0 EAN: 978274759346
Кључне речи: marginalité, l’Occident, l’Europe occidentale, Belgrade, Dragan Stojanović

Поглавља у књигама и радови у тематским зборницима водећег националног значаја

- Бечановић-Николић, Зорица, „Значај херменеутике за компаративно проучавање књижевности и теоријска артикулација проблема код српских компаратиста“, *Теоријско-историјски преглед компаратистичке терминологије код Срба (Огледна свеска бр.1)*, ур. Бојана Стојановић-Пантовић, Књижевно друштво „Свети Сава“, Београд, 2006, стр 57-75. ISBN 86-86143-56-3 COBISS.SR-ID 136307980 Кључне речи: херменеутика, компаратистика, интерпретација, рецепција
- Бечановић-Николић, Зорица, „Везе књижевне теорије и компаратистике у контексту проучавања књижевности у Србији“, *Теоријско-историјски преглед компаратистичке терминологије код Срба (Огледна свеска бр. 2)* ур. Бојана Стојановић-Пантовић, Књижевно друштво „Свети Сава“, Београд, 2007, стр.99-124. ISBN 978-86-86143-80-8, COBISS.SR.ID 145102604 Кључне речи: теорија, компаратистика, општа начела, формалистичке теорије, постструктуралистичке теорије, теоријске и интерпретативне стратегије

- Бечановић-Николић, Зорица, „Ваздушасто ништа“, *Шта чини добру књигу?*, приредила Светлана Гавриловић, Народна библиотека Србије, Београд 2007, стр. 95-113. ISBN 978-86-7035-175-2, COBISS. SR-ID 143920652 Кључне речи: књига, естетски доживљај, фикција, форма, рецепција, Шекспир, Бахтин, Стеинер, Хајдегер, Барт, Еко.
- Бечановић-Николић, Зорица, „У трагању за Шекспиром“, предговор за Вилијам Шекспир, *Сабрана дела*, Завод за уџбенике, Досије студио, Београд 2011, стр. XV-LXXXI. ISBN 978-86-6047-030-2; ISBN 978-86-17-17594-6 COBISS.SR-ID 183277580. Кључне речи: Шекспир, Шекспиров опус, Шекспиров живот, Шекспирова поезија, Шекспирове историјске драме, Шекспирове трагедије, Шекспирове трагикомедије
- Бечановић-Николић, Зорица, „Парадокси маргине: Београд и Запад у романима Драгана Стојановића“, у: *Хелиотропна мисао. Рецепција стваралаштва Драгана Стојановића*, приредили Зорица Бечановић-Николић, Биљана Дојчиновић-Нешић и Јован Попов, Досије студио, Београд 2011. ISBN 978-86-6047-042-5 COBISS.SR-ID 184373004
- Бечановић Николић, Зорица С, „Тумачења Шекспира из перспективе презентизма. Однос времена настанка и времена рецепције дела као херменеутички проблем“, у: *Аспекти времена у књижевности*, зборник радова, приредила др Лидија Делић, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2012, стр. 181-199. UDK 821.111.09 (Šekspir), ISBN 978-86-7095-178-5, COBISS.SR-ID 192266252 Кључне речи: Шекспир, презентизам, историзам, нови историзам, време настанка дела, време рецепције дела, рецепција, херменеутика, херменеутичка ситуација
- Bečanović-Nikolić, Zorica „U svetu Šekspirovih tragedija“, predgovor u: Vilijam Šekspir, *Četiri tragedije: Romeo i Julija, Hamlet, Magbet, Kralj Lir*, edicija *Klasici svetske književnosti*, Laguna, Beograd, 2012, str. 9-32. ISBN 978-86-521-1002-3 COBISS.SR-ID 193834252 Ključne reči: Šekspir, *Romeo i Julija, Hamlet, Kralj Lir, Magbet*.

Уређивање тематског зборника радова

- Бечановић-Николић, Зорица, Дојчиновић-Нешић, Биљана и Попов, Јован *Хелиотропна мисао. Рецепција стваралаштва Драгана Стојановића*, Досије студио, Београд 2011. ISBN 978-86-6047-042-5 COBISS.SR-ID 184373004

Радови у часописима и листовима који нису обухваћени категоризацијом

- Већановић Nikolić, Zorica, “Stari i novi istorizmi: teorija istorije i tumačenja Šekspirovih istorijskih drama u dvadesetom veku”, *TXT*, br. 9-10, decembar 2005, str. 72-82. UDK 821.111.09-2 Šekspir V. ISSN1451-7604 COBISS SR-ID 128854540 Кључне речи: историја, историографија, историјска драма, историзам, стари историзам, нови историзам, културни материјализам, тумачење, Шекспир
- Бечановић-Николић, Зорица, „У свету Шекспирових речи: трагедије“, *Свет речи*, бр, 31-32/2011, Друштво за српски језик и књижевност, Београд 2011, стр. 34-43, ISSN 1450-6211. Кључне речи: Шекспир, трагедије, Хамлет, Отело, Краљ Лир, Магбет
- Бечановић-Николић, Зорица, „Шекспирова слобода“, портрет: Стивен Гринблат, *Политика*, додатак: Култура, уметност, наука, субота 26. новембар 2011, стр.2.
- Бечановић-Николић, Зорица, „Следеће доба љубави“, *Политика*, додатак: Култура, уметност, наука, субота 6. октобар 2012, стр.5.

Саопштења на научним скуповима чији зборници нису објављени или ће бити објављени у 2013. години:

- Саопштење на међународној научној конференцији *Role and Rule: History and Power on Stage*, London, Shakespeare's Globe Theatre, 6-8 фебруар 2009. Zorica Bećanović-Nikolić, “Political Communication in Shakespeare's History Plays: Modernist and Postmodernist Interpretations in a ‘Conflict of Interpretations’”.
- Саопштење на симпозијуму у оквиру пројекта *La construcción estética de Europa: la idea europea en los escritores y artistas desde la Edad Media al siglo XX*, 9. децембра 2011. на Универзитету Помпеу Фабра у Барселони: Zorica Bećanović

Nikolić, „La cultura del renacimiento en Europa y las obras de William Shakespeare”.

- Саопштење на међународној конференцији Shakespeare International Conference, у организацији *The English Speaking Union*, Југословенско драмско позориште, Београд, 5. мај 2012. Zorica Bečanović Nikolić, „Shakespeare and Intercultural Dialogues”.
- Саопштење на 42. међународном научном састанку слависта у Вукове дане (*Развојни токови српске поезије*) 12-14 септембар 2012.: „Стварност, полифонија културе и индивидуални песнички глас у збиркама песама *In tactum* (2005), *Уличарке* (2007) и *Шен* (2011) Марије Кнежевић”

Као што се на основу претходно наведеног види, из библиографије др Зорице Бечановић Николић произлази да је она у току своје академске каријере доследно пратила две линије развоја истраживања. Једна је књижевно-теоријска, а дуга књижевно-херменеутичка. Још као асистент, објавила је озбиљну теоријску студију о херменеутици и херменеутичкој наратологији француског филозофа феноменолошке оријентације Пола Рикера *Херменеутика и поетика* (Београд: Геопоетика, 1998, 234. стр). У контексту српске науке о књижевности, та студија се издваја широким интердисциплинарним захватом, који је подразумевао подробна истраживања у областима: 1) књижевне наратологије (од обриса теорије приповедања код Платона и Аристотела до формалистичких, структуралистичких и постструктуралистичких теорија приповедања у двадесетом веку), 2) теорије историје и историографије (од француске школе *Анала*, преко англоамеричких теоретичара историје који су идејно и методолошко упориште налазили у аналитичкој филозофији, до Хејдена Вајта) и 3) феноменолошке филозофије Хусерла и Хајдегера, као и природних наука којима се Пол Рикер обраћао испитујући феномен времена. Теоријска херменеутика Пола Рикера подстакла је, потом, Зорицу Бечановић Николић да препозна, сагледа и критички проблематизује рикеровски схваћен *сукоб интерпретација*, (херменеутички концепт развијен у Рикеровој студији *О интерпретацији. Оглед о Фројду*) у рецепцији Шекспирових историјских драма у двадесетом веку. То је учинила у књизи *Шекспир иза огледала* (Београд: Геопоетика, 2007, 503. стр), у којој се теоријска херменеутика суочава с практичном херменеутиком низа различитих модернистичких и постмодернистичких тумача Шекспирових историјских драма у двадесетом веку, а Зорица Бечановић Николић читаоцу омогућава да сагледа сукоб интерпретација који међу њима

постоји. Њена студија *Шекспир иза огледала* сведочи о одличном познавању Шекспировог опуса у целини, о продубљеном, критичком и самосвесном односу према постојећој литератури о њему, и што је најважније: о чврстој теоријској утемељености њених анализа свега што је о Шекспировим историјским драмама у, пре свега филозофски сагледаној, херменеутичкој проблематици *сукоба интерпретација*. Као што је и приликом претходног избора доц. др Зорице Бечановић Николић истакнуто, књига *Шекспир иза огледала* не представља само јединствену студију у нашој англистици последњих деценија, што је очигледно већ само по себи, него, што је подједнако важно, и јасно уочљив суштински допринос теорији књижевности, изграђен и одређен продорним, свежим и чврсто утемељеним увидима и анализама веома разуђеног и сложеног конкретног књижевног корпуса.

После спајања књижевно-теоријске и књижевно-херменеутичке проблематике у студији *Шекспир иза огледала*, истраживања и публикације др Зорице Бечановић Николић опет се раздвајају и уочљива су два тока њених истраживања, мишљења и писања о књижевности. Краће студије „Значај херменеутике за компаративно проучавање књижевности и теоријска артикулација проблема код српских компаратиста“ и „Везе књижевне теорије и компаратистике у контексту проучавања књижевности у Србији“, објављене у зборницима *Теоријско-историјски преглед компаратистичке терминологије код Срба (Огледна свеска бр. 1 и бр. 2)*, као и петнаест лексикографских одредница у оквиру *Прегледног речника компаратистичке терминологије у књижевности и култури* (Нови Сад: Академска књига, 2011) – *биполарна типологија, генеричност, генетичке везе, генетско-контактна компаратистика, дух народа, дух времена, интерпретација/херменеутика, историја идеја, карневализација, књижевност и филозофија, теоријски аспекти компаратистике, упоредна историја књижевности, хипертекст, хипотекст* – представљају резултате дугогодишњих теоријских истраживања и сведоче о способности ауторке да академској, професионалној и широј јавности обезбеди поуздане приступе низу компаратистичких и теоријских појмова и проблема у контексту светске теорије књижевности, с једне стране, и у контексту остварења српских проучавалаца књижевности, с друге. У оквиру наведених одредница, ауторка доследно обезбеђује дефиницију или дефиниције појма и, када је потребно, историјат појма, контекст употребе појма с одговарајућим примерима, као и релевантну савремену библиографију. Наведени радови показују да Зорица Бечановић Николић консистентно истражује у праћењу и научном

преиспитивању широког теоријског оквира разумевања књижевности, науке о књижевности и компаратистике, код нас и у свету. Она, међутим, јасно задржава и свој специјалистички фокус унутар Опште књижевности и теорије књижевности, а то је област проучавања Шекспира и ренесансне драме у Европи. Рад др Зорице Бечановић Николић „Тумачења Шекспира из перспективе презентизма. Однос времена настанка и времена рецепције дела као херменеутички проблем“, објављен у тематском зборнику *Аспекти времена у књижевности* (Београд: Институт за књижевност и уметност, 2012) показује да ауторка не само активно прати најактуелније перспективе из којих се прилази Шекспировом опусу, већ их и аргументовано критички проблематизује, указујући на недостатак шире филозофско-херменеутичке визуре у презентистичком приступу, и на шекспиролошко превиђање херменеутике Ханса-Георга Гадамера, која би тумачима Шекспира омогућила да своје увиде теоријски и херменеутички освесте, док би, с друге стране, показала да је 'презентизам' само нова реч за Гадамеров појам 'херменеутичке ситуације'.

Други низ ауторских радова др Зорице Бечановић Николић, насталих после другог избора у звање доцента, тиче се тумачења Шекспира. У њима се елизабетинском драмском писцу најпре прилази као аутору који представља својеврстан феномен светске културе и књижевности, са свим противречностима које га прате. Потом се есејистички развијају могуће интерпретације опуса, који је несумњиво једна од најснажнијих жижа људске усмерености ка драми као посреднику у људском саморазумевању и разумевању света. Реч је о предговору за *Сабрана дела Вилијама Шекспира* (Београд: Завод за уџбенике, 2011) и предговору за *Четири трагедије: Ромео и Јулија, Хамлет, Магбет, Краљ Лир* Вилијама Шекспира, (Београд: Лагуна, Класици светске књижевности, 2012), те о монографији *У трагању за Шекспиром* (Београд: Досије, 2013).

Међу јединицама наведене библиграфије од последњег избора у звање доцента најважније место заузима, разуме се, монографија др Зорице Бечановић Николић *У трагању за Шекспиром*, Досије, Београд 2013 (стр. 115).

Иако на релативно невеликом броју страна, у овој монографији дотакнута су практично сва релевантна питања везана за Шекспиров опус у целини, нека од њих лапидарно, нека опширније приказана и анализирана. Ту није реч о „уводу у читање Шекспира“, већ пре о широкој и изнијансирано предоченој панорами свега што, у разним жанровима, Шекспира чини једним од незаобилазних класика европске, односно светске књижевности, који својим делима, узетим и по себи, али – као што је у овом спису

показано – исто тако и рецепционистички посматрано, у књижевности, позоришним извођењима, све до опере, балета и филма, представља трајно актуелног савременика сваке наредне генерације читалаца, односно, шире узев, рецепијената разних уметности. Овакав приказ др Зорице Беченовић Николић употпуњен је указивањем на бројне интертекстуалне везе Шекспира са делима уметника разних епоха, све до данас.

Ово је било могуће постићи не на последњем месту захваљујући ранијим, у нашој науци о књижевности јединственим монографијама, како оним које се баве чисто методолошким, односно херменеутичким питањима, тако и анализом бројних, међусобно супротстављених приступа коришћених у тумачењу Шекспира. Сублимишући своја досадашња истраживања, др Беченовић Николић у књизи *У трагању за Шекспиром*, не испушта из вида ни биографске аспекте проблема који се у вези с овим писцем јављају, као ни време у којем је стварао, културно-историјске околности, дух доба, изворе, политичке околности али и „свевременост” оног чиме нас Шекспир привлачи и увек изнова побуђује пажњу, не само у европском него и у другим културним круговима (рецимо јапанском).

Ауторка успешно показује зашто се Шекспир јавља и као велики комедиограф, и као велики трагичар, као значајан песник у својим *Сонетима*, шта га чини јединственим као писца такозваних историјских драма, у чему је специфичност његове поетике, каквим је приговорима бивао изложен, нарочито од стране класицистички оријентисаних аутора и проучавалаца и, што је посебно значајно, на којој културној позадини се оцртавају његова дела, без обзира на то може ли се увек и са сигурношћу установити шта је и на ком језику овај аутор читао.

Теоријску подлогу истраживања др Зорице Беченовић Николић у овој књизи образују не само бројна дела савремене шекспирологије, на која она упућује и која оцењује, већ и општа теоријска, поетичка и филозофска литература, тако да се на страницама њеног рада сусрећемо с ауторима од Аристотела, као писца чувене *Поетике*, преко Монтења, Макијавелија, Гвичардинија, Бејкона, све до Хегела, браће Шлегел, до Ничеа.

Из наведене библиографије очигледно је да су из учешћа Зорице Беченовић Николић у два пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја и у једном међународном научном пројекту произашли релевантни научни радови међу којима је, осим поменутих, и рад под насловом „Парадокси хибридности, оријентализма (балканизма) и субалтерности у роману *Нове Јелене* Димитријевић“, објављен у првом броју електронског часописа

Књиженство из 2011. <http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php>. Овај рад, као и претходно коментарисани рад о презентизму, показује испитивање могућности примене различитих усмерења савремене теорије културе у оквиру тумачења конкретних књижевних дела. Овога пута је реч о могућности тумачења романа *Нове* српске књижевнице Јелене Димитријевић из перспективе постколонијалне теорије. Може се истаћи да Зорица Бечановић Николић у овом раду показује како би наша култура могла да освести своју позицију кроз историју, а нарочито у текућој садашњости, уз помоћ базичних поставки постколонијалне теорије. Појмови *хибридног идентитета*, насталог у споју колонијалне и колонијализоване културе, који је теоријски осмислио Хоми Баба, *оријентализма*, насталог у радовима Едварда Саида, и *балканизма*, из теорије Марије Тодорове, искоришћени су у анализи романа *Нове*, а читаоце из академске и шире јавности могу одвести ка аналогним анализама актуелног стања у нама савременој глобализованој култури.

Међународни научни пројекат *La construcción estética de Europa: la idea europea en los escritores y artistas desde la Edad Media al siglo XX* финансира Министарство науке Шпаније (MICINN Ministerio de ciencia e innovación de España, FFI2010-16796), а Зорица Бечановић Николић се у оквиру тог пројекта бави компаративним проучавањем ренесансних књижевности у Европи, поглавито везама између Шекспировог стваралаштва и Еразмових, Макијавелијевих и Монтењевих дела, што је у најнепосреднијој вези са њеном наставничком делатношћу на Универзитету у Београду.

Наставнички квалитети др Зорице Бечановић Николић потврђени су њеним успешним извођењем наставе на основним и постдипломским студијама. Студентима групе за Општу књижевност и теорију књижевности предаје изборне курсеве: *Шекспир и ренесансна драма у Европи I: историјске драме и комедије*; *Шекспир и ренесансна драма у Европи II: трагедије и трагикомедије*; *Метафизика љубави: лирска поезија и филозофија љубави у средњем веку и ренесанси*. Сви поменути курсеви отворени су и за студенте других група Филолошког факултета, који их радо бирају, похађају и са успехом полажу предвиђене испите. Од октобра 2013. држаће и обавезни предмет *Историја опште књижевности III*. Студентима Српске књижевности и језика са компаратистиком предаје обавезни предмет *Општа књижевност II*, а студентима мастер студија програма ЈКК изборни предмет *Постмодерни Шекспир(и)*. Пријавила је и курс *Шекспир и европска култура* на докторским студијама.

Из приложене библиографије види се да Зорица Бечановић Николић учествује у раду међународних научних конференција и да су јој штампани радови, а ваља истаћи и да је држала предавања по позиву на Катедри за англистику универзитета UCL (*University College London*), на Универзитету у Регенсбургу, као и на елитној трибини Caixa Forum у Барселони и Мадриду. Комуникацији са другим културама не доприноси само својим предавањима о савременој српској књижевности и о рецепцији Шекспира у Србији одржаним у иностранству већ и организовањем гостовања најугледнијих светских шекспиролога у Србији.

С обзиром на све речено, а узимајући у обзир научно-истраживачке радове и наставничке квалитете кандидата, у складу са Критеријумима за стицање звања ванредног професора групације друштвено-хуманистичких наука на Универзитету у Београду и с обзиром на значај њене најновије монографије о којој је било речи, на ревност у раду са студентима, на предавањима, као с обзиром на њен менторски рад, предлажемо Већу Филолошког факултета да др Зорицу Бечановић Николић изабере за ванредног професора Историје опште књижевности.

др Драган Стојановић,
редовни професор

др Јован Попов,
редовни професор

др Владислава Гордић-Петковић
редовни професор

Београд, 5. септембра 2013.